

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Буданцев В. К.¹, Тарасова К. І.²

1 – студент, кафедра статистики,

2 – канд. екон. наук, кафедра статистики

Одеський національний економічний університет, м. Одеса

АНОТАЦІЇ

Буданцев В. К., Тарасова К. І. Проблеми розвитку міжнародного туризму в Україні. У статті розглянуто основні проблеми та визначено чинники розвитку міжнародного туризму. Доведено важливу роль розвитку міжнародного туризму для економіки країни. Обґрунтовано перспективи розвитку міжнародного туризму в Україні, запропоновано шляхи вирішення проблем галузі.

Ключові слова: міжнародний туризм, туристична індустрія, регіон, туристичні потоки.

Буданцев В. К., Тарасова К. И. Проблемы развития международного туризма в Украине. В статье рассмотрены основные проблемы и определены факторы развития международного туризма. Доказано важную роль в развитии международного туризма для экономики страны. Обоснованы перспективы развития международного туризма в Украине, предложены пути решения проблем отрасли.

Ключевые слова: международный туризм, туристическая индустрия, регион, туристические потоки.

Budantsev V. K., Tarasova K. I. Problems of development of international tourism in Ukraine. The article deals with the main problems and determines the factors of development of international tourism. The important role of development of international tourism for the country's economy is proved. The prospects of development of international tourism in Ukraine are grounded, ways of solving of sphere's problems are offered.

Keywords: international tourism, tourism industry, region, tourist flows.

ПОСИЛАННЯ НА РЕСУРС

Буданцев, В. К. Проблеми розвитку міжнародного туризму в Україні [Текст] / В. К. Буданцев, К. І. Тарасова // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 3. Частина І – Одеса, ОНЕУ. – 2017. – С. 150 – 154.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Туризм є однією з найважливіших галузей економіки, а питання його розвитку стоїть в ряді першочергових завдань економічного піднесення багатьох країн, адже значення туризму у світі постійно зростає. Це зумовлено тим, що надхо-

дження від міжнародного туризму є важливим показником економічного зростання багатьох держав. За даними Світової ради з туризму та подорожей, внесок туризму в світовий ВВП становить майже 11%, забезпечуючи зайнятість понад 10% усієї робочої сили і майже стільки ж податкових надходжень. Розвиток міжнародного туризму є перспективним та прибутковим напрямом і для нашої країни, однак національна туристична галузь має багато недосконалостей та проблем, кожна з яких потребує системного вирішення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Роль туризму в світовій економіці та особливості розвитку міжнародного туризму розглядаються багатьма вченими, такими як: В.Ф. Кифяк, В.К. Федоренко, А.В. Бакурова, В.П. Гречаник, Н.А. Гук, С.М. Васильченко, С. Мілн, Г. Еклс, Р. Шериф та інші.

Метою дослідження є визначення основних проблем розвитку міжнародного туризму в Україні.

Виклад основного матеріалу. Туристична індустрія виступає потужним соціально-економічним і політичним чинником, що визначає розвиток економіки та політику багатьох країн і регіонів світу. В окремих державах туризм став основною галуззю економіки, що визначило залежність її економічного становища від міжнародного туризму [1, 2].

В умовах сучасної політико-економічної кризи обсяги міжнародних туристичних потоків в Україні знижуються (рис. 1). Як видно з малюнка, туристичні потоки мають явну тенденцію до зниження, а причини їх падіння можуть бути різними: політична ситуація в країні, погіршення якості обслуговування споживачів у галузі туризму, нестабільне фінансове становище споживачів туристичних послуг, більш приваблива туристична пропозиція в інших країнах тощо.

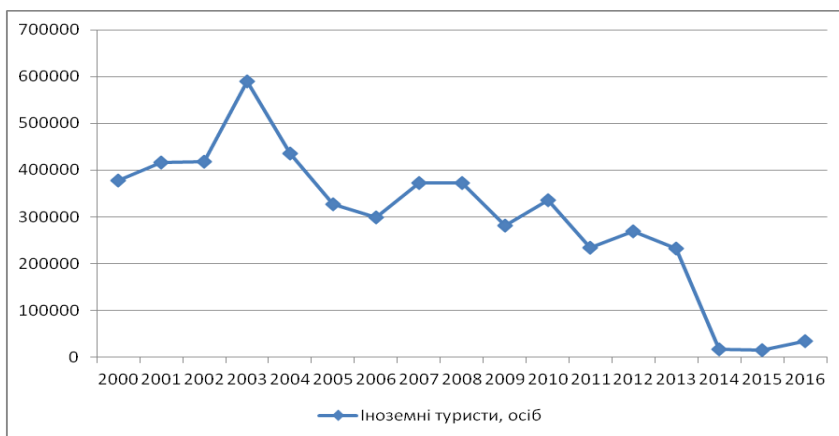

Рис. 1. Динаміка кількості іноземних туристів, 2000-2016 рр.

Міжнародні туристи під час подорожі країною, яка їх приймає, витрачають на туристичні заняття кошти, зароблені на батьківщині. Таке явище називають туристичний експорт, або активний туризм, а для економіки країни, з якої вивозять кошти і використовують їх на фінансування туристичних дій в інших країнах називають туристичний імпорт, або пасивний туризм [3].

Україна останніми роками продовжує імпортувати туристичні послуги, а кількість наших громадян, що їде відпочивати закордон постійно збільшується незважаючи на негативну економічну ситуацію та падіння рівня доходів (рис. 2).

Рис. 2. Динаміка кількості туристів-громадян України, які виїжджали за кордон, 2000-2016 рр.

Перевага імпорту туризму над експортом негативно відбивається на загальному стані економіки нашої держави. Розвиток міжнародного туризму в країнах, які переважно приймають туристів, обумовлено прагненням збільшити приплив іноземної валюти і створити нові робочі місця. Багато країн за допомогою міжнародного туризму намагаються вирішити проблеми платіжного балансу. Співвідношення між доходами і витратами від міжнародного туризму в країнах та регіонах відрізняється. Найбільше позитивне сальдо має Іспанія (+14339 млн. дол.), Франція (+ 7761 млн. дол.), найбільш негативне сальдо – Японія (- 21350 млн. дол.), Німеччина (-19153 млн. дол.) [4,5].

Крім витрат на проїзд до країни і назад іноземний турист витрачає на харчування близько 40% своїх витрат, на проживання – 30%, на проїзд усередині країни – 8%, інші витрати – 22% [6]. У результаті витрат, що здійснюється іноземними туристами в країні перебування, по-перше, збі-

льшуються доходи туристичних фірм (прямий ефект), по-друге, підвищується попит з боку туристичного сектора економіки, по-третє, збільшуються особисті доходи населення, прямо або побічно пов'язаного з туристичним бізнесом, що викликає зростання споживчого попиту (побічний ефект). Хоча перше місце за значимістю міжнародного туризму для національних господарств відводиться надходженням валюти, разом з отриманням прибутку можливий і значний витік валюти. Країни, що розвиваються змушені імпортувати значну кількість продуктів і товарів для туристів, а також необхідне обладнання для індустрії туризму. За підрахунками Світового банку, на імпорт товарів для туристів припадає 15-55% надходжень в залежності від розвитку економіки і орієнтованості туристичної індустрії на місцеві ресурси. Також існує імпорт, обумовлений «впливом демонстраційного ефекту».

Туристи, приїжджаючи з промислово розвинених країн, демонструють товари кращої якості і розширеного асортименту, що є рекламою і сприяє імпорту іноземних споживчих товарів. Важливе значення туризму існує і для ринку робочої сили. За даними американських фахівців, індустрія туризму (включаючи внутрішній) є найбільшою за кількістю зайнятих робочих місць у більшості країн, забезпечуючи роботою понад 100 млн. чоловік.

Індустрія туризму належить до числа найбільш трудомістких галузей. В Північній Америці на неї припадає 5% від ВВП і 8% всіх працюючих, в Західній Європі – 7 та 11% відповідно [6]. Туристичні послуги складають значну частину споживаних населенням послуг і мають специфічний соціально-оздоровчий характер, тобто відпочинок, можливість розвитку особистості, пізнання історичних та культурних цінностей, заняття спортом, участі в культурно-масових заходах та ін. Таким чином, туризм поєднує в собі економічний, соціальний, гуманітарний, виховний і естетичний фактори.

Варто також відмітити, що в рейтингу економічного розвитку туристичної сфери від Світової ради подорожей та туризму Україна по всіх позиціях знаходиться нижче середніх світових показників і згідно прогнозів експертів ради в довготерміновій перспективі до 2022 року буде втрачати свої позиції на світовому туристичному ринку, що підтверджується низькими оцінками рівня конкурентоспроможності України в рейтингу Світового економічного форуму. За даними Світової туристичної організація UNWTO частка України в туристичних потоках Європи становить близько 4% та близько 0,9% в загальноєвропейських надходженнях від туристичної діяльності [7].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Зважаючи на вищесказане, міжнародний туризм є вагомим рушієм зростання економіки, збільшення частки виробництва, працевлаштування та міжнародних трансакцій. Аналізуючи розвиток міжнародного туризму за останні роки, необхідно зазначити, що туризм перетворився в перспективну галузь між-

народного бізнесу з багатьма напрямками свого розвитку, індустрією курортів, особливими фінансовими інструментами, системою комунікацій, став складовою частиною стратегічних, економічних і соціальних концепцій розвитку країн світу, сприяє розвитку багатьох пов'язаних з ним галузей економіки, допомагає створювати робочі місця і таким чином, вирішує проблему зайнятості працездатного населення. Щодо методів вирішення основних проблем розвитку міжнародного туризму, ми пропонуємо:

1. Особливу увагу приділити припливу інвестицій в туристичну галузь країни. Приплив інвестицій – одне з найбільш актуальних значень, оскільки це дасть змогу залучити більшу кількість туристів із-за кордону і, відповідно, збільшити обсяг наданих послуг. Найкращим капіталом для інвестицій є безвідсотковий кредит. Ця форма фінансування може бути реалізована за рахунок позичкових коштів, що належать засновникам.

2. Уряду України розглянути також можливість надання підприємствам податкових інвестиційних кредитів у вигляді від термінування за сплатою податків, обов'язкових платежів і зборів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мальська М. П., Худо В. В. Туристичний бізнес: теорія та практика. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 424 с.
2. Милашко О. Г. Дослідження тенденції туристопотоку за даними засобів розміщення / О. Г. Милашко // Наукові проблеми господарювання на макро-, мезо- та мікроекономічному рівнях: Міжнародна науково-практична конференція (24-25 квітня 2014). – Одеса, 2014. – С. 15-18.
3. Дядечко Л. П. Економіка туристичного бізнесу. – К. Центр учбової літератури, 2009. – 224 с.
4. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
5. Концепція розвитку туризму і курортів в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://tourism.gov.ua>
6. UNTWO. Tourism Highligns. 2014 Edition. – Р. 6. – Режим доступу: <http://mkt.unwto.Org/publication/unwto-tourism-highlights-2014-edition>.
7. Соловійов Д. І. Аналіз тенденцій розвитку туристичної сфери України та науково-методичні напрями вдосконалення її державного регулювання / Д. І. Соловійов // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу № 1(9), 2010. – С. 70-73.
8. Підгорний А. З. Міжнародна статистика: [навч. посіб.] / А. З. Підгорний, О. Г. Милашко, О. П. Русєва. – Одеса: ОНЕУ, 2012. – 162 с
9. Підгорний А. З. Статистичні методи в управлінні розвитком регіону : монографія // А. З. Підгорний, О. В. Самоєнкова, О. Г. Милашко та ін. – Одеса : ФОП Гуляєва В. М., 2016. – 218 с.